

Logiikan paja 2011 Bonustehtävät

Tehtävät voivat korvata yhden viikon tehtävät

1. Anna luonnollinen päättely predikaattilogiikan lauseelle

$$\forall x(A \rightarrow B) \rightarrow ((\forall x(B \rightarrow C)) \rightarrow (\forall xA \rightarrow \forall xC))$$

2. Onko lause $\neg(\exists xR_0(c, x) \wedge \exists x\neg R_0(x, c))$ validi, kontingentti vai ristiriita. Anna tarkka perustelu.
3. Anna semanttinen todistus predikaattilogiikan lauseelle

$$\neg(\forall x\forall yR_0(x, y) \wedge \neg\exists x\forall yR_0(x, y))$$

4. Konstruoi lauseen $\exists x_0\exists x_1\neg((P_0(x_0) \leftrightarrow \neg P_0(x_1)))$ semanttinen puu, jossa on lopullinen avoin oksa. Konstruoi tämän oksan malli, joka toteuttaa lauseen.
5. Voiko edellisen tehtävän lause toteutua mallissa, jonka universumissa on vähemmän alkioita, kuin edellisen tehtävän puun oksan tuottamassa mallissa?
6. Olkoon aakkosto $L = \{R_0\}$. Määritellään L -malli M asettamalla M :n universumiksi

$$\{x \in \mathbb{R} \mid -2 < x < 2\}$$

ja

$$R^M = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid -2 < x < y \leq 2\}$$

Osoita suoraan totuusmääritelmästä, että M toteuttaa lauseen $\neg\exists x_0\forall x_1\neg R_0(x_0, x_1)$.

7. Päättele luonnollisella päättelyllä lause $\exists xA \leftrightarrow \neg\forall x\neg A$.
8. Päättele luonnollisella päättelyllä lause $\exists xA$ lauseesta $\neg\forall x\neg A$.
9. Voidaanko lause $\exists x((xEy \wedge xEz) \rightarrow (yEz \vee zEy))$ päätellä kaavasta $\exists x(\forall yxEy)$ verkkojen teoriassa?
10. Voidaanko lause $\exists x\exists y\exists z(yEy \rightarrow (yEx \wedge xEz))$ päätellä kaavasta $\exists x(\forall yxEy)$ verkkojen teoriassa?

11. Voidaanko lause $\exists x \exists y \exists z (xEy \wedge yEz \wedge zEx)$ päätellä kaavasta $\exists x (\forall y xEy)$ verkkojen teoriassa?
12. Voidaanko $\neg \forall y \exists z (y = z)$ päätellä kaavoista $\forall y \forall z (y = z)$ ja $\neg (x = z)$ käyttäen identiteettiaksioomia?
13. Onko lauseelle $\exists x P(x)$ olemassa luonnollinen päättely lauseesta $\forall x P(x)$? Perustelee myös sanallisesti.
14. Osoita, että mikäli päättely kaavasta A kaavan B on eheä, niin kaava $A \rightarrow B$ on validi käyttämättä eheyslausetta.
15. Osoita, että mikäli kaavan A päättelyn oletuksissa x ei ole vapaa muuttuja niin, jos mallissa M tulintajonolla s , A toteutuu, niin myös $\forall x A$ toteutuu käyttämättä eheyslausetta.